Żywa historia Gorlic — wywiad z panem Dymitrem Horbalem

Wywiad z panem Dymitrem Horbalem dotyczący życia w międzywojennym Bartnem, wysiedlenia podczas akcji „Wisła” i powrotu do Bartnego.

Dymitr Horbal

Urodzony 2 listopada 1929 roku w Bartnem. Zmarł 30 lipca 2022 r. Ukończył sześcioletnią szkołę podstawową w Bartnem. Wysiedlony wraz z rodzicami i rodzeństwem podczas akcji „Wisła” na Dolny Śląsk, nieopodal Legnicy. Tam mieszkał przez kolejne 32 lata. Pracował jako gajowy przez 20 lat. W 1978 roku wraz żoną Marią i dziećmi powrócił do Bartnego i prowadził gospodarstwo rolne. Obecnie na emeryturze.

Zapraszamy do galerii fotografii dostępnej na dole strony.

Wywiad z panem Dymitrem Horbalem przeprowadzony 9 września 2019 roku w Bartnem przez Urszulę Karasińską (pracownika MBP w Gorlicach) w obecności żony Marii.

Spis treści:

00:00:05 — Bartne z dzieciństwa Dymitra Horbala (domy kryte słomą, ponad 160 numerów; szkoła podstawowa, w której uczył Jan Świstak)
00:04:40 — dziecięce zabawy małego Dymitra (chowany, bicie świnki)
00:05:55 — szkoła — tabliczki z rysikiem, zeszyty, torby na książki szyte przez matkę
00:09:13 — uprawa lnu, proces tworzenia płótna i jego rodzaje
00:13:35 — buty — trzewiki, półbuty i kierpce (szyte we wsi)
00:14:15 — tkacze, szewcy, krawcy, kołodzieje, kowale, kamieniarze — mieszkańcy Bartnego, dwie kuźnie, dwa sklepy (trzy sklepy patrz — **00:18:37**)
00:15:30 — młodzież w międzywojennym Bartnem
00:16:05 — kamieniarze — Wasyl Cyrkot (wytwarzał żarna i koła młyńskie), Grzegorz Honkowicz (duże koła młyńskie), Jan Chwalik (nagrobki), Andrzej Gracyn (krzyże nagrobne i przydrożne)
00:17:05 — pobór kamienia z Kornuty, Magurycza i ich transport do Bartnego
00:18:05 — „Bartne było wsią czysto łemkowską” (mieszkały też dwie rodziny żydowskie)
00:19:15 — wyznania w Bartnem; nauka religii; ks. Symion Marczuk z Białorusi
00:21:15 — podróże we wtorki na jarmark do Gorlic (furmanką), pierwsza wizyta w mieście; mały Dymitr świadkiem zastrzelenia przez Niemca dwóch Żydów na moście na Zawodziu
00:25:07 — Niemcy w Bartnem
00:26:00 — Bartnianie w wojsku
00:27:30 — dobrowolne wyjazdy do Związku Radzieckiego — 60 rodzin; „Byliśmy tam też”; nieliczne powroty do Bartnego
00:30:35 — „Przyszedł 47. rok” (Akcja Wisła) — „Wszystko już było dobrze, ładnie wszystko rosło”; „Przyszło wojsko z początkiem czerwca”; „Macie 24 godziny i opuścić dom” — opis wysiedlenia
00:34:10 — osiedlenie koło Legnicy i rozpoczęcie życia od nowa; „Oni bali się nas a my ich”, „Potem wszystko było dobrze”; spotkanie z Polakami na zachodzie
00:35:45 — powrót rodziców do Bartnego w 1957 roku i Dymitra Horbala z rodziną w 1978 roku
00:37:23 — żywność — „Ziemniak to był na pierwszym miejscu”; kapusta, kiesełycia (żurek), groch, pierogi, grudka owcza, meryndia (kanapka), grzyby, jagody, maliny, czernice

00:39:30 — sposób przechowywania mięsa (solone w beczkach), słonina wieszana koło komina, sadło łączone ze słoniną wiszące koło pieca; rozmowa o grzybach (mastyło) i ich smakach